

VRELCI

Leto III. — Štev. 6-7 (27-28)

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI ZDRAVILIŠČA ROGAŠKA SLATINA

avgust 1975

Franc Popit na sestanku v hotelu Donat

»TAM, KJER DELAVCI RAZPRAVLJAJO LE O DELITVI OSEBNIH DOHODKOV, PUŠČAJO PA OB STRANI DRUGA VPRAŠANJA ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA, JE BORE MALO PROSTORA ZA DEJANSKE SAMOUPRAVNE ODNOSE«, je med drugim dejal tovariš Franc Popit, predsednik ZKS, ko se je pogovarjal s predstavniki zdraviliških samoupravnih in političnih organizacij.

Splošno znano je, da tovariš Popit pogosto obiskuje delovne organizacije in se neposredno pogovarja z delavci. To učinkovito in hvalevredno prakso je namenil dne 20. junija nam s tem, ko je prisostvoval sestanku v dvorani hotela Donat.

Uvodoma sta tovariša Anton Napast, sekretar konfe-

nem delu? Kakšna je vsebina in oblika sprejemanja ključnih računov? Kakšen princip imamo pri združevanju sredstev za razširjeno reprodukcijo? Oblike stimulacije iz minulega dela in uporaba tega dela? Kako so delavci informirani o planu, o poslovanju in če se tvorno vključujejo v kreiranje politike na teh področjih? Ali je poskrbljeno, da delavci spoznajo in obvladajo razne kategorije iz obsežnega ekonomskega izrazoslovja?

Vse to je neogibno, če hočemo doseči samoupravne cilje, to je, da bo samoupravljalec usmeril svoj in-

teres na celotno gospodarsko dogajanje, na obvladanje socialističnih zakonitosti v proizvodnji, menjavi, delitvi in v potrošnji, je dejal tovariš Popit.

V mnogih naših organizacijah združenega dela je še prisoten socializmu škodljiv pojav, da se obsežno razpravlja le o ozki delitvi med delovno organizacijo in med delavci (osebni dohodki), prav malo pa o drugih vprašanjih, ki zadevajo reprodukcijo proizvodnega procesa (investicije, plani, znižanje polne lastne cene, poslovna politika, prispevki za razne družbene dejavnosti itd.).

Takšna struktura razprav ustvarja obsežen vakuum oziroma bele lise na polju samouprave. Izpopolnjuje ga pa škodljive birokratske, tehnokratske in podobne tendence. Tu pa ni prostora za samoupravne socialistične odnose.

Tovariš Popit je označil enačenje zborov delavcev s sindikalnim delom za nespremenljivo. Sindikat mora stremeti za čim višjo ekonomsko in samoupravljalno usposobljenost svojih članov.

V sklepu je izjavil, da ocenjuje naše delo kot sedanjemu trenutku ustrezno zastavljeno.

Sč.

Franc Popit

rence ZK in Lojze Libnik, glavni direktor, orisala stanje po uveljavitvi ustavnih določil v naši organizaciji združenega dela. Pozorno je sledil poročilom in nato postavljaj konkretna vprašanja:

Kakšna je odmevnost pri nas na sklepe in stališča, ki jih sprejemajo naši višji partijski organi (Centralni komiteji, Občinski komiteji ZKS)? Kako uresničujemo ustavna določila o združe-

Na zborih so obravnavali, sprejemali in podpisovali samoupravni sporazum o varstvu pri delu ter samoupravni sporazum o osnovah in o merilih za razporejanje dohodka za TOZD in OZD naravnih zdravilišč SR Slovenije.

Vsi zbori so enoglasno sprejeli protesno resolucijo zaradi neustreznega in enostranskega reševanja naše vloge za odpravo statusa spomeniškega varstva nad tukajšnjim objektom z imenom pokrito sprehajališče.

Vsak zbor je v dnevni red vključil še svoja specifična vprašanja.

Zasedanji Delavskega sveta TOZD — zdraviliška dejavnost

Na seji dne 19. 5. 1975 je obravnaval in odločal o: poslovanju v 1. tromesečju 1975,

predlogu komisije za sistematizacijo in analitično oceno delovnih mest in o točkovni ocenitvi na nekaterih delovnih mestih,

predlogu komisije za kategorizacijo hotela Donat v L-kategorijo,

najemno prostorov v bivši lekarni, o nabavi požarnovarnostnih aparatov, o odgovornosti delavke za ugotovljeni primanjkljaj gotovine in o ne-

katerih vprašanjih iz medsebojnih razmerij v združenem delu.

Na seji dne 26. 6. 1975 je DS TOZD — zdraviliška dejavnost sklepal o poročilu in predlogu komisije za izvedbo reorganizacije v hotelskem delu TOZD.

Ustanovil je naslednja posloводства:

1. Hotel Donat, ki vključuje poleg hotelskega dela še kopalnišče, kavarno v Terapiji in bife v Športnem parku.

2. Zdraviliški dom z vso gostinsko dejavnostjo (izvzemši

(Nadaljevanje na 8. strani)

Zbori delavcev vseh TOZD v juniju

KONCEM JUNIJA SO BILI ZBORI DELAVCEV V VSEH TEMELJNIH ORGANIZACIJAH ZDRUŽENEGA DELA IN V SAMOUPRAVNI DELOVNI SKUPNOSTI SKUPNE SLUŽBE

Kako se gostinski delavci lahko uspešno vključimo v akcijo za zboljšanje gospodarskih razmer

Dnevno smo priča široko zastavljeni akciji za zboljšanje gospodarskih razmer, ki poteka širom naše samoupravne socialistične skupnosti. Initiator te akcije, ZKJ, terja, pa tudi pričakuje, da se v to akcijo vsi aktivno vključimo. Povsem pravilna je ugotovitev SZDL, da akcija ne bo dosegla svojega namena, če ne bo potekala v bazi, to je v osnovnih gospodarskih in samoupravnih celicah. V praksi se to pravi obrniti se k sebi in se v svojem vsakodnevnem delu in ravnanju obnašati v skladu s širšimi družbenimi interesi. Nič namreč ne pomaga, če pri-trjujemo in ploskamo predlaganim stabilizacijskim ukrepom, v praksi pa ravnamo nasprotno. Morda se bo našel kdo, ki bo v tem prispevku predlaganim ukrepom (ki razumljivo ne morejo zajeti vse materije) oporekal, da so pre-

malenkostni. Mogoče tudi so, vendar star pregovor pravi: zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača. Če je temu tako, naj presodi bralec, ko bo prebral navedene konkretne ukrepe:

1. Nedvomno je, da k zboljšanju naše zunanjetrgovinske bilance lahko največ prispevamo s tem, da poskrbimo za večji dotok inozemskih gostov. S prodajo gostinskih, zdravstvenih in posredno komunalnih in obrtnih storitev ter prodajo trgovskega blaga ustvarjamo tako imenovane »čiste devize«. To se pravi, prodajamo blago in storitve, za katere ni potrebno, tako kot večini drugih izvoznikov, uvažati reprodukcijskega materiala. S primernimi propagandnimi ukrepi, predvsem pa s kvaliteto nujenih storitev bomo to nalogo vsekakor dosegli. Ko bomo v OZD na ta način po-

večali dotok deviznih sredstev, bomo dosegli večjo izkoriščenost prenočitvenih in drugih kapacitet, s tem pa boljši rezultat poslovanja.

2. Z racionalno uporabo skladov, tako za namene družbenega standarda (kar je pogoj za boljše počutje kolektiva in s tem večjo storilnost), kot s smotrnimi vlaganji v enostavno in razširjeno reprodukcijo, bomo prav tako dali svoj prispevek. Če se bomo pa še investicijskih naložb lotevali tako, da bomo vlagali predvsem tja, kjer bo investicija najrentabilnejša in tedaj, ko bomo za to imeli potrebna sredstva, potem naš prispevek na tem »vročem področju« vsekakor ne bo majhen.

3. V naših žitorodnih krajih se zaradi poplav bije boj, kot to tako pravijo, za vsako zrno pšenice. Z delavci v naših kuhinjah je bilo dogovorjeno, da bomo gospodarili tako, da zmanjšamo porabo kruha za približno 10%. Vendar tako, da gost pri tem ne bo prizadet. Če bomo v tem uspeli, bomo dosegli dvojno. Za podjetje manjše materialne stroške, za širšo družbeno skupnost pa manjšo porabo žita. Ob slabih letinah moramo žito uvažati za dragocene devize. Tudi v tem je določen prispevek k izravnavi zunanjetrgovinskega primanjkljaja.

4. Dogovorili smo se tudi, da bomo poskusili zmanjšati porabo mesa za približno 8%. To bi lahko dosegli, če bi izvedli naslednje ukrepe:

— uvedbo brezmesnih večerij (palačinke, praženec in podobno),

— večjo izbiro jedil in uvedbo raznih mesnih in drugih narastkov,

— manjšo porabo čistega mesa in več mesa s kostmi,

— večjo porabo rib in perutnine.

Če nam bo to uspelo realizirati, bomo zmanjšali ne samo porabo mesa, temveč tudi materialne stroške. Zadnja podražitev mesa nas bo do konca leta po približnih ocenah »veljala« 350.000 din. Vemo, da penzijskih cen ne moremo med letom spreminjati, da so à la carte cene že dokaj visoke. Torej je edina rešitev v nakazanih ukrepih. Manjša poraba mesa predstavlja za podjetje

manjši strošek, za širšo skupnost pa več mesa za izvoz.

5. Naš dogovor velja tudi abonentski in menzni prehrani. Dogovorili smo se, da bomo uvedli za vse obrate enotne jedilnike za malice in ostale menzne obroke. Da ne bo potrebno povečevati cen, bomo uvedli brezmesne dneve (na katerih že tako in tako temelji naša kalkulacija). V jedilnike bomo vnesli več domače hrane, ki si jo želi večina koristnikov teh obrokov.

6. V akcijo so se vključili tudi naši skladiščniki. Obvezali so se, da bodo kupovali samo kvalitetno blago, predvsem pa sadje in zelenjavo. Šefi kuhinj bodo bolj nadzirali pre-delavo in poskrbeli za manj odpadkov.

7. Rezultat sprejetih ukrepov, ki so se že pričeli izvajati, naj bi bila za ca. 10% manjša poraba materiala ob istočasnem upoštevanju kvalitete in kvantitete.

8. Dosledno prilagajanje delovnih razporedov delovnim potrebam naj predstavlja naš nadaljnji prispevek. Rezultati se že kažejo, vsi skupaj bomo morali samo poskrbeti, da ne bomo po uspešnem »startu« prehitro omagali. To se ne bo moglo zgoditi, če bo sleherni član kolektiva o vsem tem seznanjen in če bo predlagane ukrepe sprejel za »svoje«.

Racionalna poraba čistilnega in potrošnega materiala, pisarniškega materiala in tiskovin, manjša poraba električne energije in vode pa še kup drugega lahko predstavlja naš nadaljnji prispevek k zboljšanju gospodarskih razmer. Torej področje je dovolj široko in vsak izmed nas ima konkretno priložnost, da se izkaže. Vsak lahko pokaže s svojim vsakodnevnim ravnanjem, koliko je pripravljen k stabilizaciji dejanske prispevati po načelu »človek se sodi po dejanjih in ne po lepih besedah«. Uspešna vključitev v bitko za boljše poslovanje bo pripomogla k boljšemu poslovanju temeljne organizacije združene-ga dela, kakor tudi k splošni stabilizaciji širše socialistične samoupravne skupnosti in krepitvi obrambne sposobnosti.

MARTIN KENE

Koliko smo opravili od januarja do junija 1975

	1975	1974	Indeks
ZDRAVSTVO:			
Zdrav. pregledi	14.437	11.836	122
Kopeli	71.055	62.524	114
Postopki	18.797	16.637	113
HOTEL:			
Nočitve skupaj	118.355	105.579	112
Nočitve hotel Donat	20.760	—	—
Nočitve ostali hoteli	97.595	105.579	92
Nočitve dom. gosti	65.353	57.407	114
od tega na dr. str.	35.435	27.227	130
Nočitve tuj. gostov	53.002	48.172	110
Stev. gost. skupaj	12.248	10.625	115
Stev. gost. h. Donat	2.533	—	—
Stev. gost. ost. hoteli	9.715	10.625	91
Stev. dom. gostov	7.801	6.829	114
od tega na dr. str.	1.793	1.426	126
Stev. tuj. gostov	4.447	3.796	117
od tega Avstrija	2.472	2.313	107
Italija	919	564	163
Nemčija	939	795	118
Ostali	117	124	94
NOČITVE PO NARODNOSTI:			
Avstrija	30.160	30.034	100
Italija	7.581	5.341	142
Nemčija	14.572	12.060	121
Ostali	689	737	93
RESTAVRACIJE:			
Izržek hrane po naroč.	2.072.447,60	1.240.293,50	167
POLNILNICA:			
Polnitev min. vode in rin.	18.806.204	19.361.974	97
Prodaja min. vode in rin.	18.554.603	19.440.654	95
Donat	7.130.995	7.253.305	98
Tempel	11.316.763	12.121.089	93
Rinerji	106.845	66.260	161
Polnitev CO ₂	844.716	726.388	116
Prodaja CO ₂	843.112	719.913	117
od tega por. CO ₂ v kop.	40.809	35.394	115

Dopisujte v svoje glasilo!

Naš prispevek k sredstvom solidarnosti

V MESECU JUNIJU SMO DELALI EN DAN PREK 42-URNE TEDENSKE OBVEZNOSTI ZA IZPOLNITEV NAŠE OBVEZNOSTI DO SREDSTEV SOLIDARNOSTI. NEKATERIM MED NAMI TA DOLŽNOST NI BILA POZNANA. RAZLOŽIMO SI JO!

Besedo »solidarnost«, ki pomeni vzajemnost, vzajemno pomoč, čut za skupno odgovornost in korist, slišimo v zadnjih letih vedno bolj pogosto, nekam vsakdanja je postala. Ker živimo na manj razvitem področju, jo največkrat povezujemo s finančnimi sredstvi, ki jih bolj razvite občine prispevajo za pokrivanje naše skupne in splošne porabe. Doživeli smo in še doživljamo velike dokaze naše slovenske in jugoslovanske solidarnosti pri odstranjevanju težkih posledic potresa, ki je lani prizadel naše kraje. Tu je solidarnost — čut dolžnosti vzajemno pomagati — prestala svojo veliko preizkušnjo.

V naši ustavi je načelo solidarnosti delovnih ljudi pri odpravljanju posledic naravnih nesreč posebej poudarjeno. To načelo je konkretiziral dogovor o oblikovanju sredstev solidarnosti narodov in narodnosti Jugoslavije ter republik in avtonomnih pokrajin za odpravljanje posledic elementarnih nesreč, ki so ga lani (9. maja 1974) sklenili predstavniki republiških in pokrajinskih izvršnih svetov. Naša republiška skupščina je konec letošnjega januarja sprejela za uresničitev ustavnega načela o solidarnosti in v skladu z omenjenim dogovorom Zakon o oblikovanju sredstev solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč.

S tem zakonom je uveden »Teden solidarnosti«, ki traja vsako leto od 26. julija do 1. avgusta ter določeni načini oblikovanja sredstev solidarnosti. Začetek tedna solidarnosti na dan 26. julija ni slučajen. Morda smo že

pozabili, da je bil ta dan leta 1963. katastrofalen potres v Skopju. Zato ima začetek tedna solidarnosti prav na ta da simboličen pomen.

Sredstva solidarnosti se po omenjenem zakonu formirajo iz več virov. Za nas sta neposredno važni prvi dve, v zakonu določeni obliki, to je:

— prispevek solidarnosti iz osebnega dohodka ter

— prispevek solidarnosti iz dohodka temeljnih organizacij,

posredno pa tudi prispevki, ki jih občani plačujejo v tednu solidarnosti v obliki posebnih znamkic za vse poštno pošiljke v višini 0,30 din in za vstopnice za kulturne, zabavne in druge prireditve v višini 1,00 din.

Zakon določa obveznost temeljnih organizacij, da iz doseženega dohodka obračunavajo in plačujejo prispevek v višini 0,3 % od osnove, od katere plačujejo davek iz dohodka. To obveznost vse naše temeljne organizacije izpolnjujejo že od 1. januarja letos naprej.

Vsakemu delavcu pa nalaga zakon obveznost, da kot svoj delež za solidarnost prispeva *poprečni enodnevni osebni dohodek dosežen v mesecu juliju*, razumljivo vsako leto. Upokojenci prispevajo enodnevno pokojnino meseca julija.

To obveznost pa omogoča zakon izpolniti delavcem v organizacijah združenega dela, ki ustvarjajo dohodek po načelih gospodarskega poslovanja tudi na ta način, da organizirajo enodnevno delo preko 42-urnega delovnega tedna in tako doseženi osebni dohodek v celoti plačajo kot prispevek solidar-

nosti, najpozneje do konca julija. V tem primeru seveda niso dolžni odstopiti enodnevnega julijskega osebnega dohodka.

Te druge oblike smo se poslužili v celi naši delovni organizaciji in delali v juniju eno prosto soboto v ta namen. Ta oblika je nedvomno prikladnejša, saj bi okrnjeni julijski mesečni osebni dohodek gotovo bil manj primerna varianta.

Naj dodam še to, da so sredstva solidarnosti, ki se bodo oblikovala po vseh načinih kot jih predvideva zakon, namenjena za odpravljanje posledic naravnih nesreč, ki jih v Socialistični republiki Sloveniji pretrpijo občina, organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti in družbenopolitične skupnosti ter za dajanje vzajemne pomoči drugim republikam in avtonomnim pokrajinam, v katerih nastanejo škode zaradi velikih naravnih nesreč. Vemo, da bomo letos in v prihodnjih letih iz tega solidarnostnega sklada dobivali tudi v naši občini del sredstev za odpravljanje posledic lanskega potresa.

Morda je kdo od nas zaradi nepoučenosti godrnjal, ko je delal dodatni delovni dan. S tem člankom smo želeli prikazati plemenit smisel in namen zakonskega določila. Sami smo bili soudeleženci in priče naravne katastrofe, na srečo brez človeških žrtev. Zato pomagajmo, da bo solidarnost postala humana in etična vrednota, ki bo last in nujnost vseh nas ter vseh delovnih ljudi in občanov.

A. T.

Delavci temeljnih organizacij združenega dela in SDS v OZD Zdravilišče Rogaška Slatina, zbrani na svojem zboru dne 21. in 23. junija 1975 in ob poznavanju vprašanja zaščite objekta Pokrito sprehajališče ob hotelu Donat, sprejemamo soglasno

protestno resolucijo,

ki jo naslavljamo Odboru za družbene dejavnosti Izvršnega sveta SR Slovenije z naslednjimi ugotovitvami:

1. V tem trenutku puščamo ob strani vprašanje umestnosti nagibov, ki so vplivali na potrebo po zakonski zaščiti tega objekta. Tem bolj nam je nerazumljiva praksa in odnos, ki ju v teh vprašanih kaže do naših pobud za rešitev v razumnih mejah pristojni organ za spomeniško varstvo.

2. Stanje objekta; v fizičnem in v estetskem oziru je takšno, da vzbuja med našimi občani in drugimi državljanji ogorčenje, pri tujcih pa začudenje in marsikdaj neprikrit posmeh.

3. Mi delavci spoštujemo in cenimo kulturne spomenike in smo nanje tudi ponosni. Dokazi za to so velika sredstva, ki jih namenjamo za zaščito so velika sredstva, ki predlogu, naslovljenem Zavodu za spomeniško varstvo Celje dne 23. maja 1975, da želimo prostor med TERAPIJO in hotelom Donat obogatiti z resničnimi zgodovinskimi in kulturnimi vrednotami. Zato se tudi tu ne bi branili nameniti potrebna sredstva za ohranitev in za zaščito spomenika, če bi jih lahko opravičili pred seboj in ostalo našo skupnostjo. Ker pa strokovne ekspertize ne sledijo temu, še več, ocenjeno je, da konstrukcija ne vzdrži nobene adaptacije, zahtevamo, da nam pristojni organi izdajo dovoljenje za rušenje.

Predsedniki zborov delavcev v OZD Zdravilišče

TOZD Zdraviliška dejavnost, TOZD polnilnica, TOZD investic. vzdrževanja, SDS Skupne službe.

Še enkrat o neposrednem obveščanju

V prejšnji številki Vrelcev je bil objavljen članek z naslovom Obratni sestanki, neposredni način obveščanja kolektiva.

Avtor je v njem prikazal, kako so se v gostinskem delu TOZD Zdraviliška dejavnost lotili neposrednega obveščanja, ko so prišli do spoznanja, da obveščanje kolektiva preko internega glasila ni dovolj. Za nujne in aktualne zadeve in informacije, je nadalje rečeno v članku, je treba najti drugačen način obveščanja, zato so v hotelski enoti oziroma v gostinskem delu TOZD izbrali za popolnejše obveščanje obratne sestanke.

Prav gotovo ima avtor

prav, ko trdi, da je obveščanje samo preko Vrelcev premalo, prav gotovo bodo obratni sestanki, če bodo uspešni, pripomogli k temu, da bo v polni meri prišlo do izraza dejansko neposredno upravljanje kolektiva, prav gotovo je članek lahko koristna spodbuda za podobno delovanje v drugih TOZD, prav gotovo pa ne drži, da je bilo treba šele najti »drugačen način obveščanja«. Namreč že v decembru 1973 so se temeljne organizacije združenega dela, ko so sklenile in podpisale samoupravni sporazum o združevanju, v njem dogovorile, da obveščanje poteka predvsem v oblikah sestankov in pisme-

nih informacij po delovnih skupinah, sestankov samoupravnih organov na vseh nivojih, sestankov družbenopolitičnih organizacij, preko oglasne deske, z drugimi oblikami sestajanja in informiranja ter z objavami in članki v skupnem glasilu Vrelci. Te določbe o obveščanju so bile povzete tudi v statutih TOZD, sprejetih v februarju 1974, in dopolnjene z določbo, da morajo za pravilno in pravočasno obveščanje delavcev skrbeti delavski svet, direktor TOZD in uredniški odbor Vrelcev s tem, da pripravijo informacije s svojega področja, od skupnih služb pa zagotovijo potrebne

podatke. Med obveščenostjo in učinkovitim samoupravljanjem obstoja neposredna povezava, ali bolje rečeno, zadostna in pravočasna obveščenost je pogoj za učinkovito samoupravljanje. Ta soodvisnost je dejstvo, da imamo znotraj delovne organizacije in temeljnih organizacij združenega dela tako pestro in raznoliko dejavnost, ki se odvija v »obratih«, sta narekovala določbo v statutih TOZD, po kateri se čim doslednejše uresničevanje neposrednega samoupravljanja in čim tesnejše sodelovanje delavcev zagotavlja na ta način, da delavci organizirajo tudi zbere po delovnih skupinah. Soodvisnost je torej očitna: Obveščanje in samoupravljanje v delovnih skupinah.

Še pripomba k ugotovitvi v članku, da bo nujno mnenja večine z obratnih sestankov dosledno upoštevati in predloge uresničevati, kar naj bi bila naloga organov upravljanja in strokovnih služb. Obseg pristojnosti zbora delavcev po skupinah ni ravno ozek, saj zbori po določbah statutih obravnavajo predvsem organizacijo dela v skupini, planska izhodišča delovnega časa, razporeditev letnih dopustov, delitev osebnega dohodka po učinku med letom, zadeve in sredstva reprodukcije, učinkovitost izvajanja že sprejemen zbor delavcev TOZD.

Zbori po skupinah se sestanejo po potrebi, pravico zahtevati sklic zbora pa ima vsak delavec v skupini s tem, da ga skliče najstarejši delavec v skupini. Odločitve, ki jih sprejme zbor delavcev skupine, nadalje določajo statuti TOZD, so obvezne za vse delavce skupine pa ne morejo imeti veljave odločitve, ki bi bile sprejete v nasprotju z zakonom, statutom in drugimi splošnimi akti, kakor tudi ne odločitve, ki spadajo v pristojnost zbora delavcev tih samoupravnih odločitev in vprašanja, za katerih dokončno reševanje je pristojno TOZD. Seveda pa zbor delavcev skupine lahko razpravlja o zadevah, ki spadajo v pristojnost zbora delavcev v TOZD ali o zadevah,

Ali je bil predlog res odvržen?

Oglašam se na članek v prejšnji številki Vrelcev, v katerem avtor sprašuje, če je njegov predlog res odvržen. Člankar izraža upanje, da bo njegova ideja o izmenjavi kapacitet za dopustniško rekreacijo in zdravljenje dobila ustrezno podporo, prav posebej še glede na to, da je za začetek celo sam prapravljen pomagati.

Najprej moram ugotoviti, da ideja o zamenjavi ni nova. Veliko let je že nazaj, ko smo jo prvič preizkusili v praksi, žal pa se ni obnesla. Razlogi so bili različni. Naj naštejemo samo nekatere: člani kolektivov, s katerimi smo se dogovorili za izmenjavo, so povečini želeli letovati v času sezone, ko zaradi naše zasedenosti ni bilo mogoče nuditi enako kvalitetnih sob kot so nam jih lahko nudili oni; usklajevanje želja posameznikov za izbrane datume letovanja z možnostmi nudenja prostih kapacitet je bilo težavno in dolgotrajno, na obeh straneh, večkrat pa tudi neuspešno; ni bilo mogoče vedno najti enako število zainteresentov na naši in na njihovi strani; zanimanje za takšno obliko je postopoma padalo, saj se je zanj odločalo vedno manjše število delavcev.

Podobna situacija je bila tudi z letovanjem v počitniških domovih. Odbor za družbeni standard je z namenom, da ne bi bila organizirana oblika letovanja vsako leto odvisna od pripravljenosti imetnikov počitniških domov le-te dati na razpolago, po izvedeni anketi v lanskem letu izbral kot najugodnejšo

obliko, ki se je danes poslužuje že ogromno delovnih organizacij, tudi takšne, ki imajo naši sorodno dejavnost, letovanje v prikolicah.

Dokaz, da za naše razmere klasično letovanje ni bilo več poceni, je najti v lanskem poročilu organizatorja te oblike, ko navaja, da bi bilo mogoče dobiti proste kapacitete v počitniških domovih le še v Crikvenici, Portorožu, Puli in na Rabu, vendar pa že kar po visokih cenah od 80 do 100 din dnevno na osebo.

Predlog, ki ga je avtor članka preko delegata posredoval odboru za družbeni standard, je kot naročen prišel ob nepravem času, namreč potem, ko se je odbor na podlagi podatkov iz ankete, ki se je lahko štela kot mnenje večine članov kolektiva zdravilišča, odločil nabaviti še 4 dodatne prikolice.

Menim, da odboru ni mogoče očitati, da je predlog obravnaval kot »malenkostno zadevo«. Ugotovil je le, da je kolektiv soglasen s tem, da se možnost letovanja v kamp prikolicah razširi še za 4 prikolice in da bodo vse prikolice skupaj zadostovale za zagotovitev letovanja vsem prijavitelcem iz vseh temeljnih organizacij združenega dela in skupnih služb.

O tem, da je bil predlog enostransko odvržen, bi lahko govorili le v primeru, če ga odbor sploh ne bi obravnaval v času, ko se je začela oziroma ko je tekla akcija za izbiro oblike organiziranega letovanja. Takrat predloga ni bilo in torej ni bil odvržen, ampak le prepozen.

Lansko leto, ko smo letovanje v prikolicah prvič uvedli, so v Medveji letovali vsi delavci, ki so se pravočasno prijavili iz TOZD zdraviliška dejavnost. Na letovanju je bilo 42 skupin s skupno 125 koristniki, od tega 20 skupin s 53 koristniki iz TOZD zdraviliška dejavnost in sicer 16 skupin s 37 koristniki iz hotelske enote ter 4 skupine s 16 koristniki iz zdravstvene enote.

Podatek torej, da je lani v Medveji letovalo 48% vseh skupin in 42% vseh koristnikov, večina iz vrst fizičnih delavcev TOZD zdraviliška dejavnost, lahko jasno ovrže izraženo prepričanje, da jih je bilo zelo malo in da za večino gostinskih in zdravstvenih delavcev letovanje v sezoni ne pride v poštev. Res je narava njihovega posla takšna, da so najbolj obremenjeni z delom prav v času sezone, ni pa mogoče že vnaprej kot popolnoma neizvedljivo možnost izključevati takšen razpored dopustov, da se vsaj tistim, ki jim je za kampsiranje, to omogoči s samoupravnim dogovarjanjem med delavci samimi tako, da se jim odobri 10 ali vsaj 7-dnevni dopust.

Menim, da bo treba za prihodnje leto naše dopustništvo organizirati tudi v smislu obravnavanega predloga, vendar tako, da bodo z anketo ugotovljeni interesi tudi poimensko znani še pred razporeditvijo sredstev sklada skupne porabe v ta namen.

ERIKA ZUPAN,
predsednica Odbora
za družbeni standard

Tolmačenje ekonomsko finančnega izrazoslovja

V preteklem letu smo v nekaj številkih našega glasila pod tem naslovom objavili sestavke, v katerih smo na poljuden način tolmačili nekaj izrazov iz ekonomsko finančnega področja. Po daljši prekinitvi se je uredništvo odločilo nadaljevati z objavljanim teh člankov. Da bi bila rubrika bolj zanimiva, vabimo bralce, naj sporočijo, kateri izrazi so jim nepoznani in jih je potrebno obrazložiti.

Tokrat nekaj o REALIZACIJI!

Beseda sama pomeni uresničenje, uresničevanje, izvedbo, izvršitev nečesa, neke naloge, načrta in podobno. V ekonomiji razumemo pod to besedo prodajo proizvodov in storitev, tudi trgovskega blaga in vnovčenje te prodaje, to je spreminjanje blaga in storitev v denar.

Nekateri često enačijo realizacijo s celotnim dohodkom, kar pa ni pravilno. O celotnem dohodku smo pisali v prvem članku v 1. številki lanskega leta in rekli, da je v denarju izražena vrednost prodanih izdelkov in storitev v nekem obdobju, vanj pa da se štejejo tudi razni nepredvideni dohodki, obresti in podobno.

Realizacija je lahko eksterna (zunanja), to je prodaja

blaga in storitev kupcem izven delovne organizacije ali pa interna (notranja), kadar gre za izmenjavo blaga in storitev znotraj delovne organizacije, to je med obrati ali med temeljnimi organizacijami.

Pri nas predstavlja eksterno realizacijo prodaja storitev v vseh obratih zdraviliške dejavnosti, bodisi proti takojšnjemu plačilu v gotovini ali proti računu, katerega plača pozneje uporabnik storitev sam ali zanj kdo drugi (socialno zavarovanje, Občinske skupščine za invalide, delovne organizacije za svoje člane, turistične organizacije in drugi). Enako je eksterna realizacija prodaja mineralne vode, plina CO₂ in v vzdrževalni dejavnosti prodaja cvetic, vencev in drugega v vrtnariji, storitev pralnice in drugih storitev nekemu izven Zdravilišča.

Interno realizacijo izkazuje največ temeljna organizacija vzdrževalna dejavnost za vse storitve, ki jih opravlja v zdraviliški dejavnosti in polnilnici ter za urejanje in vzdrževanje parkov, v zdraviliški dejavnosti pa kot interno realizacijo vodimo vrednost gostinskih in eventualnih drugih storitev, ki jih ta dejavnost nudi drugim v zavodu.

Prav letos lahko precej slišimo in beremo o **fakturirani** in **plačani realizaciji**. V pripravi in delno že v izvajanju so predpisi za ugotavljanje dohodka in obveznosti iz dohodka po **načelu plačane realizacije**. Povejmo še nekaj o tem.

Če za prodano blago in storitve ne prejmemo plačila takoj v gotovini, za protivrednost izstavimo račune (fakture) ter jih pošljemo plačnikom. Te račune v knjigovodstvu knjižimo v breme dolžnikov, to je tistih, od katerih pričakujemo plačilo ter v dobro kot realizacijo. To je torej fakturirana realizacija.

— za gotovino v vrednosti	40,000.000 din
— brez takojšnjega plačila — proti računu v vrednosti	110,000.000 din
Skupaj (fakturirana realizacija)	150,000.000 din
Konec leta še niso bili plačani računi v višini	18,000.000 din
Razlika (plačana realizacija)	132,000.000 din

Po novih predpisih bomo v celotni dohodek smeli vključiti le plačano realizacijo ter samo iz nje ugotoviti dohodek ter tako ugotovljeni dohodek uporabiti za pokrivanje pogodbenih in zakonskih obveznosti, za osebne dohodke in za formiranje skladov.

Razumljivo je, da bomo konec leta neplačani del realizacije naslednje leto pristiželi k fakturirani iz nasled-

V času, ko še računov nismo dobili plačanih, denarja za prodano blago in storitve še nimamo in praktično ne moremo razpolagati z dohodkom, ki ga v tej realizaciji pričakujemo. Šele, ko je prišlo plačilo na naš žiro račun ali v blagajno, imamo denar dejansko na razpolago in dohodek lahko stvarno delimo. To je plačana realizacija.

Številčni primer:

Vzemimo (teoretično), da nam v začetku leta, to je 1. januarja nihče nič ne dolguje iz preteklega leta. Med letom smo prodali blaga in storitev.

njega leta in od tako povečane konec naslednjega leta odšteli zopet neplačane račune itd.

Namen obračuna celotnega dohodka po primeru plačane realizacije je v tem, da ne delimo še tistega (računskega) dohodka, katerega še nihče ni plačal, marveč le to, kar so nam porabniki v celoti priznali in tudi plačali.

A. T.

ki so poverjene delavskemu svetu.

Če zbor delavcev skupine tema organoma sporoči svoje stališče, je nujno, da ga upoštevat in o njem odločata, seveda v okviru zakonitosti.

S tem sestavkom nisem imel namena kakorkoli zmanjšati pomembnost in aktualnost obravnavanega članka. Nasprotno, članek utegne biti, kot sem že zapisal, koristna spodbuda za podobno delovanje še v drugih TOZD. To spodbudo sem hotel podpreti na ta način, da članek v polemični obliki dopolnim, s tem pa poudarim resnico: Samoupravne pravice pa tudi obveznosti, zapisane v naših internih aktih, bodo ostale le mrtve črke na papirju, če se jih ne bomo zavedali in po njih uravnavali delo, medsebojne odnose in življenje v združenem delu.

V. K.

Nasmešek in kulturno poslovanje v hotelirstvu

Številni hoteli višje in visoke kategorije, ki so združeni v grupaciji JUGOHOTELI, organizirajo že nekaj let zapored tekmovanje. Smoter tega medsebojnega tekmovanja je v doseganju boljše kulturne kakovosti. Pod tem pojmom se ne razume le postrežba v restavraciji, temveč raznovrstni vidiki, kjer pride od stika med gostom in med hotelskim osebjem. Pri nas bi krog udeležencev pri naporih za kulturno postrežbo lahko razširili še na zdravstveno področje v Terapiji.

Oceno o tem dajo gostje sami s tem, da izpolnijo anketni listič. Vprašanja so prirejena v domačem in v vseh svetovnih jezikih. Ustrezen odgovor voli gost tako, da obkroži besedico »da« ali pa »ne«.

1. Ali ste bili zadovoljni z izvršeno rezervacijo (po hotelu ali po potovalni agenciji)?

2. Je vedenje osebja vljudno in pozorno: pri vratarju, nosaču, recepcionarju, blagajniku, šefu recepcije, telefonistu, sobarici (v našem primeru bi dodali še: v pivnici, sprejemni pisarni, pri zdravniku, kopalniškem osebju itd.)?

3. Hvaležni bi vam bili za sporočilo: ali ste bili zadovoljni s kakovostjo in prijazno po-

strežbo s pijačami — s hrano, ali pa s kvaliteto pralnice (v našem primeru tudi s hidro-ozziroma fizioterapevtsko storitvijo)?

Ali je bila postrežba ali storitev izvršena promptno?

4. Zaupajte nam vaše pripombe na sploh in kaj nam predlagate za izboljšanje našega dela?

Posebna komisija zbere in oceni stopnjo kulturne postrežbe pri poslovanju hotelih. Zmagovalec dobi visoko priznanje.

Nekaj napotkov za čim boljše uspeh pri kulturnem poslovanju, ki so uporabni ob vsaki priliki in na vsakem delovnem mestu. Na primer: če vratar pozdravi gosta in mu zaželi dobrodošlico — z nasmeškom.

Če recepcionar gostu vljudno pojasni, da je hotel zaseden in mu ne pozabi priporočiti bližnji hotel: »Hvala za obisk« — z nasmeškom.

Če natakatar sprejme naročilo z besedami: »Hvala, takoj!« Seveda z nasmeškom. In če napolni čašo s pijačo prej, ko je zaprosen — z nasmeškom.

Če šef strežbe pri vходу v restavracijo pozdravi gosta in ga namesti ob prosti mizi — z nasmeškom.

Če pomivalka izloči oškrb-

ljeno čašo ali skodelico in jo vrne kot neuporabno v skladišče.

Če sobarica pripravi sobo za nočni počitek. Če delavec iz vzdrževalne skupine takoj popravi tudi morebitne druge okvare, ki jih je ugotovil na instalacijah, pa čeprav mu je bilo naročeno popravilo nečesa drugega v sobi.

Če gosta ob pozdravu nazovemo z njegovim imenom — z nasmeškom. Če kuhar izpolni vsako željo gosta glede na kakovost in izbiro jedi. Če portir zbudi gosta po njegovem naročilu: »Dobro jutro, tovariš Koren! Šest je in lepo vreme imamo!«

Če prejme gost iz pralnice boljše oprano in izlikano srajco kot doma.

Če se vsakemu gostu posvetimo s pozornostjo in z gostoljubnostjo v taki meri, kot da bi bil on edini gost v hotelu — vedno z nasmeškom, seveda.

Takoj vidimo, da to niso velike in učene zahteve. S humorjem, ustrežljivostjo in z vedrim nasmeškom se pri našem delu poravnajo tudi najbolj kočljive zagate.

Pa čeprav nasmešek ni vedno odraz našega notranjega razpoloženja. Sodi pa v našo profesionalno etiko. Šč

Iz zapiskov odbora za družbeni standard

ODBOR ZA DRUŽBENI STANDARD JE NA SVOJI 18. SEJI DNE 30. MAJA LETOS OBRAVNAVAL IZDELAVO PREDLOGA RAZDELITVE STANOVANJ, ODOBRITEV ZDRAVLJENJA PO RAZPISU, ODOBRITEV POSOJIL ZA VODOVOD IN O KREDITIH ZA STANOVANJSKO IZGRADNJO.

Sprejeti so bili naslednji predlogi oz. sklepi:

Splošno gradbeno podjetje Rogaška Slatina je dokončalo stanovanjski blok, v katerem imamo kupljenih 11 stanovanj (7 dvosobnih in 4 enosobna stanovanja). Poudarek za dodelitev stanovanj je na delavcih hotela Donat, kot je bilo že ob nakupu sklenjeno.

Vzvezi s tem je TOZD zdraviliška dejavnost imenovala komisijo za razdelitev oziroma za izdelavo predloga za dodelitev stanovanj v novem bloku, ki je sestavila naslednji predlog:

1. Dvosobna stanovanja naj se dodelijo:

1. Grah Janezu, šefu kuhinje hotela Donat, stanovanje št. 6
2. Prah Ludviku, šefu strežbe hotela Donat, stanovanje št. 9
3. Jurič Antonu, pomočniku šefa strežbe, stanovanje št. 25
4. Šefu recepcije hotela Donat, stanovanje št. 22, se rezervira do zasedbe;

2. Enosobna stanovanja naj se dodelijo:

1. Pivec Rezki, pomočnici šefa kuhinje hotela Donat, stanovanje št. 20
2. Kovač Aleksandru, šefu strežbe, stanovanje št. 23
3. Roksandič Olgi, laborantki v zdravstvu, stanovanje št. 14
4. Herič Faniki, fizioterapevtki, stanovanje št. 26

3. Stanovanja oziroma sobe, ki se izpraznijo, naj se dodelijo:

1. Primužič Štefki, recepcionerki v hotelu Donat, izpraznjeno garsonjero Roksandič Olge;
  2. Jelšovar Nadi, medicinski sestri, izpraznjeno sobo Prah Ludvika;
  3. Bele Mariji, čistilki pivnice, izpraznjeno sobo Jurič Antona;
- V bloku ostanejo še nezasedena 3 dvosobna stanovanja, katera pa naj se dodele:
1. Dvosobno stanovanje št. 27 je na razpolago za TOZD 3, to je za vzdrževalca telefonskega omrežja in telefonskih naprav;

2. Dvosobno stanovanje št. 24 se po že danih obveznostih dodeli delavcu Ljudske milice. Razpolagalno pravico nad stanovanjem ima naša organizacija združenega dela;

3. Dvosobno stanovanje št. 4 se dodeli Krumpak Veri (mami Krumpak Cvetke). Tov. Krumpak je bila zaradi družinskih razmer (smrti moža oziroma očeta) pred leti obljubljen zamenjava stanovanja. Njihovo dosedanje stanovanje je treba zaradi potresa nujno adaptirati in ga morajo zaradi tega izprazniti.

Ker je dvosobno stanovanje za 4-člansko družino premajhno, je dodeliti Cvetki Krumpak garsonjero v bloku, ki je v gradnji.

4. Dosedanje stanovanje Krumpak Vere se po adaptaciji dodeli Perc Stanislavu in Danieli.

5. Cmerešek Cilka in Drogenik Amalija, stanujoči Rogaška Slatina 101/a morata začasno izprazniti stanovanje zaradi adaptacije le-tega po potresu. Imenovanima se za ta čas dodelijo stanovanjski prostori nad pralnico, iz katerih

se je odselil Kos Ivan. Ko se Cmerešek Cilka in Drogenik Amalija preselita nazaj v prejšnje stanovanje, se to stanovanje dodeli tov. Krumpak Pepci, ki trenutno stanuje v Soncu.

6. Čeher Vidi naj se dodeli stanovanje Krumpak Pepce v Soncu s tem, da vrne že prejeto odločbo o dodelitvi stanovanja Vistoropski Olge.

7. Vistoropski Olgi naj se dodeli stanovanje Herič Jožeta s tem, da vrne že prejeto odločbo o dodelitvi stanovanja Kidrič Marije.

Odbor je sklenil da se predlog javno razgrne v vseh TOZD in SDS skupnih službah. Namen razgrnitve predloga je bil, da se delavci o njem izrečejo in sicer najkasanje do naslednje seje odbora, ki bo dokončno sklepal o dodelitvi stanovanj, upoštevajoč do takrat zbrane pripombe.

14-dnevno nadomestilo za stroške zdravljenja se odobri naslednjim delavcem:

Vodušek Amaliji, Mahne Francu, Plemenitaš Milici, Došler Veri in Podkoritnik Kristini v Zdravilišču Čateške Toplice, Sajko Vinku v Zdravilišču Laško, Jankovič Bredi in Zore Zofki v Zdravilišču Dobrna, Korbar Ini v Zdravilišču Radenci, Drogenik Janezu v Zdravilišču Krapinske Toplice in Resnik Dušanu v klimatskem zdravilišču Kranjska gora.

Posojilo za gradnjo vodovodnih priključkov se odobri Strašek Alojzu, Mlakar Petru, Turnšek Slavici, Gobec Pepci in Klepec Mariji.

V razpisnem roku je bilo vložnih 65 prošenj za dodelitev posojila za stanovanjsko izgradnjo. Če bi bilo mogoče ugoditi vsem prosilcem, bi potrebovali 2.600.000 din, skupni znesek sredstev, ki je na razpolago v letošnjem letu pa znaša le 670.000 din.

Za odobritev posojil za adaptacije stanovanjskih hiš je vložnih 15 prošenj, ki presegajo razpoložljivi znesek 100.000 din.

Z namenom, da se razpoložljiva sredstva za posojila, ki so veliko manjša kot potrebe prosilcev, kolikor je najbolj mogoče pravilno in pravično razdelijo, je odbor sklenil, da se že dosedanja posojila evidenčno valorizirajo na podlagi splošnega indeksa cen, posebna komisija pa izpelje točkovanje po pravilniku in si naterenu ogleda dejansko stanje gradenj oziroma hiš. Ugotovitve komisije so bile podlaga za odločitve o dodelitvi kreditov na prihodnji seji odbora. Predlog o odobritvi posojil bo posredovan na prihodnji seji.

Medsebojna razmerja v združenem delu

Vprašanje: V sklepih samoupravnih organov, ki so pristojni odločati o zadevah iz medsebojnih razmerij v združenem delu, še vedno naletimo na utemeljitve, da je delavcu prenehala lastnost delavca v združenem delu zato, ker je »samovoljno prenehal delati«. Ali je takšna ugotovitev pravična?

Odgovor: Temeljni zakon o delovnih razmerjih (TZDR) je »samovoljno prenehanje dela« res nezakonjen kot enega od načinov za prenehanje dela. Določal je, da je delavec »samovoljno nehal delati«, če je nehal delati, ne da bi o tem obvestil delovno skupnost; če je sicer sporočil, da hoče prenehati z delom, po sporočitvi te namere pa ni ostal na delu še toliko časa, kolikor je bilo to določeno v internih aktih, ali če je z dela nepravilno izostal toliko časa, kolikor je to določal statut.

Zvezni in republiški zakon o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu prenehanje dela drugače urejata kot prej veljavni temeljni zakon o delovnih razmerjih. Ne eden ne drugi ne pozna oziroma ne ureja prenehanja oziroma izgube lastnosti delavca

v združenem delu zaradi samovoljne zapustitve dela s strani delavca. Republiški zakon sicer uzakonjuje prenehanje lastnosti delavca v združenem delu, ki je precej podobno samovoljnemu prenehanju dela, vendar pa ga drugače opredeljuje. Novi republiški zakon namreč prenehanje dela v podobnih okoliščinah kot jih je določal bivši TZDR, ne šteje za »samovoljno prenehanje dela«, ampak uzakonjuje domnevo, da delavec ne želi več delati, šteje se celo, da je delavec dal takšno izjavo.

Po TZDR se je »samovoljno prenehanje dela« lahko štelo za hujšo kršitev delovne obveznosti, kar pa sedaj, ko »samovolja« ni uzakonjena, ni mogoče. Potemtakem zaradi prenehanja dela na takšen način tudi ni mogoče uvesti postopka zaradi kršitve delovne obveznosti, kar smo ob veljavnosti bivšega TZDR sicer počeli.

Vendar pa je za ugotovitev dejstva, da delavec ne želi več delati, le potreben določen postopek. V tem postopku je treba ugotoviti dejstvo, da je delavec nehal delati, ne da bi o tem predhodno obvestil delovno skupnost ali pa dejstvo,

da je delavec sicer sporočil to svojo namero, ni pa ostal na delu toliko časa, kolikor je za njegovo delovno mesto določeno v samoupravnem sporazumu; da je nepravilno izostal z dela 3 zaporedne dneve, kot to določajo vsi naši samoupravni sporazumi. Kot druge okoliščine, iz katerih nedvomno izhaja, da delavec ne želi več delati in katere je treba v postopku tudi ugotoviti, se po samoupravnih sporazumih naših TOZD in SDS Skupne službe štejejo nastop dela v drugi organizaciji združenega dela, odhod na delo v tujino in podobno. Seveda je treba v ugotovljenem postopku ugotoviti tudi dan, ko je delavec nehal delati.

Obstoj navedenih dejstev in okoliščin v vsakem primeru ugotovi organ, ki ga kot pristojnega določa samoupravni sporazum. Na obravnavo pristojnega organa, ko ugotavlja, da delavec ne želi več delati, je seveda treba povabiti tudi prizadetega delavca, čeprav iz prakse vemo, da se delavec v večini primerov ne bo niti odzval. Če je bil delavec pravilno in pravočasno vabljen, na obravnavo pa ni prišel, ni ovire, da obravnava ne bi normalno stekla. **V. K.**

Na tej seji je Odbor še predlagal Temeljnimi organizacijam in SDS skupne službe, naj se odobreno posojilo v znesku 45.000 din za pridobitev stanovanja v Združenem domu razporedi v sklad z srednjeročne intervencijske kredite, ker je prosilka za to posojilo svojo prošnjo umaknila.

Na 19. seji, dne 6. junija 1975, je Odbor za družbeni standard obravnaval in potrdil predlog o razdelitvi stanovanj in samskih sob, razdelil posojila za individualno stanovanjsko izgradnjo, za popravila hiš in za vodovodne priključke ter določil zneske nadomestil za letni dopust.

K predlogu o razdelitvi stanovanj in samskih sob, oblikovanem na prejšnji seji in posredovanem vsem TOZD in SDS, ni bilo sporočenih nobenih bistvenih pripomb. Zato je bil sprejet sklep, da se potrdi predlog o razdelitvi stanovanj in samskih sob, ki je bil javno razgrnjen po sklepu seje z dne 30. maja 1975.

O razdelitvi posojil je Odbor sklepal takole:

Prošnje, katerih iz objektivnih razlogov ni bilo mogoče pozitivno rešiti, se obravnavajo pri odobritvi posojila v letu 1976 kot prednostne, seveda kolikor bodo prosilci še zainteresirani in kolikor njihova odobrena in valorizirana dosedanja posojila ne bodo presegala določene kvote v letu 1976.

V letu 1976 je upoštevati prednostni vrstni red naslednjih prošelj: Jankovič Brede, Trontelj Milice, Krumpak Jožeta, Stojnšek Ivana, Herček Marije in Eda, Sajko Darinke, Špiljak Slavka, Žučko Vlada, Pohorc Bogomira, Tratenšek Silve, Pance Majde, Draškovič Zvonka in Zorin Antona.

Posojila za stanovanjsko gradnjo v letu 1975 dobijo:

20.000 din: Nežmah Antonija, Šket Marija, Turnšek Marica, Gajšek Stanko, Turnšek Janez in Slavica, Škorjanc Marjan;

15.000 din: Ribič Ana, Buzina Majda, Strašek Alojz, Lovrič Božo, Hečimović Nikola, Zagoda Milan, Križanec Martina, Matko Marija, Šmid Magda, Berk Jože, Čebular Angelca, Kuraj-Kučiš Jožefa, Polajžer Marija, Lah Marija, Pažon Hilda, Zupan Erika, Blazina Stanko, Strašek Franc, Petek Marija, Klepec Marija, Gobec Pepca;

12.000 din: Močnik Jožefa;

10.000 din: Kuraj Slava, Šket Rezka, Cvetko Gizela, Mahne Franc, Smole Ivan, Čobec Franc, Osek Janez, Čuka Jožica, Šrmpf Nežika, Gajšek Amalija, Turnšek Nada, Seligo Katica, Gobec Jože, Bedenik Marija, Pišek Albert, Plevnik Franc, Halužan Anica, Bedenik Tilčka, Gretič Edo, Martinčič Jože;

8.000 din: Polajžer Regina;

5.000 din: Jernejšek Ema, Štih Terezija, Plemenitaš Milica.

Petek Mariji je odobreno posojilo pod pogojem, da vrne dolžni znesek, ki ga je prejela za adaptacijo. Adaptirano

stavbo je namreč prodala in pričela z gradnjo nove stanovanjske hiše, Zdravilišča pa o tem ni obvestila.

Strašek Alojzu in Škorjanc Marjanu je odobreno posojilo, kljub temu da ne izpolnjujeta pogojev, ki so določeni v razpisu in sicer zaradi tega, ker jima je potres stari stanovanjski hiši popolnoma uničil in ju je občinska komisija določila za rušenje.

Posojila za adaptacijo v letu 1975 dobijo:

15.000 din: Grofelnik Jože;

10.000 din: Žerak Franc, But Marija;

8.000 din: Belcer Albin, Zagore Ferdo, Gobec Ivanka;

7.000 din: Lesjak Marija, Šnajder Viktorija, Terčič Marija, Tramšek Leopold, Kidrič Neža;

6.000 din: Herič Franc.

Pri odobritvi posojila iz objektivnih razlogov niso prišli v poštev: Došler Vera, But Mira in Križan Albert. Njihove

prošnje je v letu 1976 obravnavati pri dodelitvi posojila za adaptacijo stanovanjskih hiš kot prednostne.

Ker je ostalo v skladu za vodovodne priključke še nekaj denarnih sredstev, so naknadno vložili prošnje še: Špiljak Slavko, Ribič Ana in Škorjanc Marjan. Vsakemu je odobreno posojilo v znesku 5.000 din.

Plačilo za letovanje v prikolicah je odbor določil takole: Neglede na število oseb, ki v času sezone, to je od 21. junija do 31. avgusta, uporabljajo prikolice, je treba plačati 420 dinarjev za 10 dni, medtem ko v času od 1. do 20. junija in od 1. do 30. septembra znaša tarifa 105 din po osebi, obračuna pa se najmanj za dve osebi v eni prikolici.

Iz sredstev, predvidenih v skladu skupne porabe za letošnje leto, se določijo naslednji zneski nadomestil za stroške letnega dopusta: Stalno zaposlenim 800 din, sezonsko zapo-

slenim v skladu s Pravilnikom o uporabi sredstev skupne porabe 400 din (izplačilo v oktobru), za otroke, za katere prejemo starši otroški dodatek najkasneje na dan 28. februarja 1975 — 160 din. Nadomestilo stroškov za letni dopust vajencem se izplača iz sredstev, iz katerih se zanje izplačujejo nagrade v znesku 800 dinarjev. Delavcem, ki bodo letovali v prikolicah, se pri izplačilu regresa odbije znesek, s katerim se pokrije uporabna prikolica.

Na 20. seji, ki je bila 14. junija 1975, je odbor obravnaval med drugim tudi dodatne vloge za zdraviliško zdravljenje. Zdravljenje je odobril Matzele Mariji v Zdravilišču Šmarješke Toplice in Kern Vladu v Zdravilišču Čateške Toplice. Rosi Malčki je odobril plačilo stroškov prehrane in zdravstvenih storitev v našem zdravilišču, Tanšek Veri pa plačilo stanovanja in prehrane v Zdravilišču Čateške Toplice.

Evropski kongres HSMA International v Münchnu od 29. maja do 1. junija 1975

V naslovu navedena kratica pomeni naziv za mednarodno hotelsko združenje managerjev, v katerem so združene domala vse največje hotelske organizacije na vseh petih celinah.

Kongres je bil v hotelu München-Hilton. Zasedal je v plenarnih in v sekcijah sejah. V prostorih hotela je bila aranžirana razstava propagandnega materiala in to izključno iz Jugoslavije. Svoje mesto je imel tudi naš najnovejši lepak Rogaške Slatine. Med jugoslovanskimi prospekti je bila na voljo tudi večja količina naših. Delegati iz Jugoslavije smo bili številčno močno zastopani.

Na zaključni seji je bil objavljen sklep, da bo naslednji kongres v Zagrebu junija 1976. leta. Vest so udeleženci sprejeli z bučnim aplavzom.

Kongres je obravnaval zanimiva vprašanja iz hotelskega poslovanja. Navajam nekatera najbistvenejša:

Poslovanje in teamsko marketing delo.

Stiki z javnostjo in propaganda.

Kako zavzemati turistično tržišče.

Predavatelji so bili managerji iz prakse. Znali so zelo duhovito predočiti problemska vprašanja in so jih skušali tudi več ali manj duhovito pojasnjevati. Aktualnost problematike obstaja v neprimerni informiranosti hotelskega prodajnega osebja v celotni verigi poslovanja. Površno je nazira-

nje, da je le izključno direktor prodaje odgovoren za uspešno prodajo, ali pa, da je odgovoren le za prodajo sob ne pa tudi za ostalo hotelsko potrošnjo. Mnogokje napačno ocenjujejo direktorja prodaje kot uslužbenca, ki želi mnogo potovati in uživati v radostih, ki jih nudi življenje. In rešitev? Podana je v marketing teamskem delu. Generalni direktor in direktor prodaje morata z naveti inspirirati za kakovostno prodajo vse izvrševalce delovnih nalog v hotelu, to je, od čistilke pa vse do direktorja. Ob vsem tem ima svoje posebno mesto marketing odbor. Sestavljajo naj ga direktor hotela, direktor prodaje, direktor kontrole, nabavni referent in finančni direktor.

Tema o stikih z javnostjo in propagandna dejavnost (Public Relations & Promotion) je odkrila kongresnemu avditoriju vrsto oporečnih naziranj in pojmov iz tega izrazoslovja. Npr. propagando in reklamo še marsikje smatrajo za nujno zlo. Vsebuje obvestilo z opozorilom kot informacija splošnega pomena. Zelo znan Oxfordski slovar imenuje osebo, ki opravlja public relations kot osebo, ki daje obvestila publiki — ne pa dejavnost. Definicije za ta pojem tudi ta kongres ni našel pa čeprav je

nesporno, da predstavlja temeljno naličje marketinga.

Kako napolniti sobe hotela? Navajam le nekaj napotkov za propagandiste, ki so bili tam izrečeni. Ne pošiljajte gomil reklamnega materiala in obvestil uredniku, ki ga ne poznate! Tudi on naj spozna vaš kraj in hotel. Če objavljate fotografijo, ki predstavlja srečen zakonski par, morate poprej ugotoviti, če je ta par zares srečen! Obvestilo naj ne bo preveč intelektualno koncipirano! Velja pregovor: intelektualce je oseba, ki uporablja več besed, kot bi bilo potrebno, da bi povedala več, kot dejansko zna.

Zelo zgovorna je misel: »Prodaja prične v trenutku, ko reče stranka: Ne! Duhovita je misel nekega zelo uspešnega snovatelja hotelskega koncerta, ki je našla mesto tudi v hotelski strokovni literaturi: polovico denarja za reklamo sem porabil brezuspešno. Nesreča pri tem je ta, da ne vem, katera polovica je to bila. Ali pa: v hotelirstvu ni predimenzioniranih (odvišnih) kapacitet. So le neodkrita tržišča oziroma nevbujene potrebe pri gostih za konzumiranje teh kapacitet. Ne pozabite, da imamo poleg nočnega tudi še dnevne gosta!

Sč

VRELCI — interno glasilo delovne skupnosti zdravilišča Rogaška Slatina. Glasilo izhaja mesečno v nakladi 750 izvodov in ga dobijo vsi člani delovne skupnosti brezplačno. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Stane Čujež. Tisk in klišei: ČGP Mariborski tisk.

Poslovna turistična in zdravstvena povezanost slovenskih naravnih zdravilišč

Republiški komite za zdravstvo in socialno varstvo in Komite za turizem pri Izvršnem svetu skupščine SR Slovenije sta izdelala predlog stališč za v naslovu navedeno povezanost.

Ugotovljeno je, da so slovenska naravna zdravilišča pomemben činitelj naše turistične ponudbe, saj predstavljajo dobro četrtino naših zmogljivosti in vrhunsko izkoriščenost, pri čemer pa je inozemska zasedba še nezadovoljiva.

Slovenska naravna zdravilišča so formalno povezana v Zvezi naravnih zdravilišč in zdraviliških krajev, katere nadaljnji obstoj pa ni več v skladu s predpisi.

Resolucija o družbeno ekonomski politiki in razvoju SR Slovenije ter neposrednih nalogah v letu 1975 zahteva med drugim, da združeno delo s samoupravnim sporazumevanjem in družbenim dogovarjanjem prevzema od države določene funkcije pri oblikovanju odnosov s tujino, sprejema ukrepe v politiki cen, združuje sredstva za medsebojno usklajen razvoj po intenziviranem procesu združevanja in povezovanja družbenega dela v vertikalnih integracijah v okviru zaokroženih reprodukcijskih kompleksov na osnovi dolgoročne razvojne usmeritve. Za povečanje neblagovnega deviznega priliva je še predvsem odgovorno združeno delo z organizacijami

naših številnih zunanjih predstavništev. Smotno bi bilo, da bi slovenska naravna zdravilišča s samoupravnim sporazumom ustanovila poslovno skupnost za turistično in zdravstveno dejavnost.

Namen in predmet delovanja te skupnosti bi lahko bil predvsem naslednji: skupne zadeve v turistični, zdravstveni in proizvodni dejavnosti ter še na področju nabave in nekaterih drugih zadev.

Iz gornjih dejavnosti naj bi skupno ali delno ločeno obravnavali tele zadeve:

— tržne raziskave o možnostih izkoristenja turističnih in zdraviliških zmogljivosti in prodaje vode;

— razvojne možnosti posameznih zdravilišč z medsebojnim usklajevanjem za doseganje pestrejših ponudb in za odpravo nepotrebnega dupliranja;

— koordinirani letni in večletni plani;

— dogovarjanje o vrstah investicij in vrstnem redu investiranja z event. združevanjem sredstev;

— sklepanje dogovorov s poslovnimi bankami o dolgoročnem financiranju razvoja zdravilišč, dogovor o skupnih raziskovalnih institucijah s programom dela;

— dogovor in združevanje dela in sredstev s turističnimi agencijami, samoupravnimi in-

teresnimi skupnostmi za zdravstvo in drugimi o pogojih in rizikih za skupno poslovanje;

— združitev prodajnih organizacij za mineralno vodo in s tem tudi skupna propaganda zanjo;

— skupna turistična in zdravstvena propaganda doma in v tujini in sklepanje dolgoročnih poslovnih odnosov z zdravstvenimi organizacijami v tujini;

— iskanje novih tržišč za storitve in mineralno vodo tudi v socialističnih državah in državah v razvoju;

— dogovor o koordinirani organizaciji zabavnega življenja, o pripravi in izmenjavi kadrov, enotnem nastopanju v

jugoslovanski asociaciji naravnih zdravilišč in drugih skupnih zadev.

Tako organizirana skupnost bi bila pravna oseba in bi imela svojo večjo ali manjšo strokovno službo. V vsakem primeru pa bi moralo biti uveljavljeno delegatsko odločanje TOZD.

Ker nastaja ustavnim določilom prilagojena skupnost, ki ji lahko le pritrujemo, bi ne bilo odveč, če bi mi nekatera naša članstva v drugih združenjih revidirali in ugotovili, če je v njih še prisoten naš interes ozir. če zadovoljujejo naše poslovne in strokovne potrebe.

Sč

Zbori delavcev vseh TOZD v juniju

(Nadaljevanje s 1. strani)

hotelske sobe) in slaščičarno v Zagrebškem domu.

3. Sonce s kegljiščem in bifejem v kopališču.

4. Bohor s točilnico.

5. Slovenski dom z obratom Soča.

6. Pošta z obratom Bellevue in kavarno Park.

7. Vsi nastanitveni objekti z obema recepcijama.

Za poslovodje, ki bodo do opravljenega razpisa opravljaja-

li to funkcijo kot vršilci dolžnosti, so imenovani:

Donat, Kene Martin, Zdraviliški dom, Turnšek Janez,

Sonce, Čujež Jožica, Bohor, Firer Stefka, Slovenski dom, Jurič Anton, Pošta, Mikša Albin, hoteli, Zagoda Milan.

Ustanovil je tehnično vodstvo za gostinsko dejavnost v TOZD zdraviliška dejavnost. Za v. d. tehn. direktorja je imenoval Kene Martina.

Sklepal je o ukinitvi nazivov za delovna mesta odgovorni bifejski prodajalec v vinotoku, kopališču, kegljišču, odgovorni natakav v slaščičarni Zagrebški dom, v kavarni Terapija, in sicer tako, da se ta delovna mesta preimenujejo v naziv prodajalec oziroma natakav.

Sklenil je podaljšati mandat komisiji za izvršitev reorganizacije v gostinskem delu TOZD za nedoločen čas. Spremljati mora izvrševanje reorganizacije v nakazanem smislu.

Odločal je o nekaterih civilnopравниh odškodninskih zahtevkih.

Razpravljal je o možnosti zamenjave hotelskih sob med našo OZD in drugimi OZD v letoviških krajih za dopust delavcev teh organizacij združene dela.

Razpravljal je o predlogu pravilnika o delovnih in zaščitnih oblekah v zdravstvenem in v gostinskem delu TOZD.

Odločil je o nakupu obveznic federacije v l. 1975 še za dodatnih 30% v breme skupnega rezervnega sklada.

Sč

Samoupravni sporazum za razporejanje dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke

V Dobrni so se 7. julija sestali delegati naravnih zdravilišč iz območja Slovenije, da bi na zboru udeležencev sprejeli samoupravni sporazum o osnovah in merilih za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke.

O vsebini so bili pred tem seznanjeni vsi delavci na zborih. Udeleženci sporazuma so Naravno zdravilišče, Komunalna dejavnost in Mineralna voda Radenci, Diana in Zvezda Murska Sobota, Gostinstvo Radgona, Gostinstvo Jeruzalem, vse TOZD Zdravilišča Rogaška Slatina, Zdravilišče Čateške Toplice, Dobrna, Zdravilišče TOZD Krke Novo mesto, Triglav Mojstrana in Tone Čufar Begunje.

Čeprav gre za nov sporazum, pa ta v precejšnji meri zajema že preverjena določila kot tudi celotno »sindikavno listo«. Temeljna cilja sporazuma sta krepitev in širi-

tev materialne osnove združenega dela ter uresničevanje enakopravnosti delavcev pri delitvi po delu in uspehih dela.

Merilo za razporejanje dohodka so produktivnost in ekonomičnost, v izjemnih primerih pa tudi zunanji pogoji poslovanja. Sporazum določa: najnižjo obvezno stopnjo akumulacije, ki znaša za TOZD našega zdravilišča 3% od celotnega dohodka;

— obrazec za izračun najvišjega zneska za osebne dohodke v zdravilišču (njegov obseg je odvisen od povprečnega osebnega dohodka v preteklem letu, dosežene produktivnosti in ekonomičnosti ter statistično ugotovljenega povečanja življenjskih stroškov);

— najnižji osebni dohodek delavca v sindikalni listi;

— najvišji osebni dohodek — v določenem razmerju od povprečnega osebnega dohod-

ka, odvisno od števila zaposlenih delavcev — za nas velja faktor 3,6;

— vsi udeleženci morajo za delitev osebnih dohodkov uporabljati analitično oceno delovnih mest.

Sporazum povzema vsa določila sindikalne liste, ki smo jo v začetku leta podrobno obravnavali ter je delno že uveljavljena. Uveljavljanje sporazuma spremlja Skupna komisija, v kateri ima vsako zdravilišče svojega predstavnika.

Vsebinsko in spremembe sporazuma ter ukrepe proti kršiteljem pa sprejema Zbor udeležencev, ki ga sestavljajo delegati vseh udeležencev.

Sporazum se bo uporabljal za leto 1975, v enotnem besedilu je bil sprejet v Dobrni, veljal pa bo šele takrat, ko bo s predlogom soglašala tudi republiška verifikacijska komisija in sindikat družbenih dejavnosti.

HA